

1902.
november 8.

A MI LAPUNK

6-ik sz.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 korona.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési ár:
Félévre . . . 2 korona.

Felolós szerkesztő: Babós Elek. — Társ szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség: Szeged, Csekonies-utca 1., ahová a kéziratok küldendők.	Lap-bizottság: Regdon Sándor építész. Brauswetter Ottó órágyáros.	Páfy Dániel vasöntöde és gépgyáros. Braun János hangszer készítő.	Kiadóhivatal: Szeged, Kárasz-utca 7-ik szám, (Braun János hangszerkészítő), ahová a pénzek küldendők.
--	---	--	--

HETI NAPTÁR.

1902. november 9-től 15-ig. (Az évnek 45. hete.)

- November 9. Vasárnap: B. a. olt.
» 10. Hétfő: Av. András
» 11. Kedd: Márton püspök
» 12. Szerda: Jozafat püspök
» 13. Csütörtök: Szaniszló
» 14. Péntek: Jukund
» 15. Szombat: Lipót hv.

November 15. Magyar nyereséj-sorsjegy. — Józsv-sorsj. gy.
— 4%-os magyar földhitelintézetű záloglevelek.

Iparos társainkhoz!

Az iparrestület kebelében fogamzott meg az eszme, hogy legfontosabb anyagi érdekünk, az önálló vámterület tárgyában *egy nagyszabásu népgyűlést* rendezzünk.

A kiküldött bizottságok lázas szorgalommal teljesítik a rájuk bizott nehéz föladatokat és az eddigi mozgalomból ítélve, a szegedi népgyűlés egy ritka fényű ünnep lesz, méltó Szeged népéhez.

A népgyűlés a bejelentések után ítélve, bővelkedni fog előkelő vendégekkel és kiváló szónokokkal.

Ez uton is megkérjük a helybeli és közelvidéki iparos társainkat, hogy az iparrestület által kezdeményezett és *holnap, vasárnap* megtartandó népgyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Az önálló vámterület érdekében.

Népgyűlést tart Szeged polgársága vasárnap délelőtt az *önálló vámterület* érdekében. Megmozdul Szeged társadalma és fölemeli szavát az életnedvünket kiszípolozó „közös“ gazdasági ügyek ellen, mert valóban ütött már a tizenkettedik óra, mikor már a nyugót tovább viselni nem lehet.

Örömmel és hálás érzettel tekintünk a szép mozgalomra, mely ugyan csepp lesz csak a gazdasági önállóságért való sóhajtások tengerében, de mégis segít az ügy előmozdításán. Örülünk különösen annak, hogy a társadalom különböző érdekek felé hajló osztályai mind egyetértenek már ebben a kérdésben és együtt hallatja szavát a hivatalnok, az iparos, a kereskedő, no meg a gazdák józan fölfogásu tömege is.

A függetlenségi párt, szabadelvűpárt és néppárt hívei egyaránt fölkarolják az eszmét, legyenek egyébként a politikai téren bármily ellenkező nézetben. Mert azt mondják, nem politikai kérdés ez, hanem gazdasági kenyér kérdése a magyarnak.

És ez a fölfogás helyes. Lehet a kérdés a megoldás módjára nézve bármely politikai pártnak erősebben, vagy gyengébben körvonalozott programpontja, azért csak gazdasági kérdés ez, melynek életbevágó jelentőségét érzi csaknem minden magyar polgár.

Különösen nekünk, iparosoknak nem lehet ez politikai pártkérdés. Elsősorban azért, mert mind egyikünk érezi az osztrák lidércz fojtogató nyomását, tehát mindegyikünk a követelés mellett kell, hogy legyen; másodsorban, azért mert *mindinkább gyöngülve ez osztály tagjai, lassankint elvesznek közülük azok, akik politikával foglalkozni alkalommal bírnak.*

Mert sajnós volna, ha arra kellene ez ügyben támaszkodni, hogy az iparosság az ő politikai súlyával vigye keresztül a követelés teljesítését. Sajnos volna, ha egyedül állana e tekintetben, mert a hosszú vergődés folyama alatt annyira elgyöngült az iparos osztály, *hogy csak helylyel-közzel akad olyan, aki annyira bírja*

Kérjük az előfizetések beküldését.

magát, hogy az adója után még csak választó polgár is lehessen.

Illetékes, a viszonyokkal teljesen tájékozott szakember mondta ugyanis egyik nyilvános gyűlés alkalmával azon megdöbbentő tapasztalását el, hogy a Csongrád- és Bács-Bodrogh megyékben élő, mintegy 28,000 képesített iparos között nincsen 3000 olyan sem, aki 20 koronánál több adót képes fizetni és így választó polgár lehetne. És ebben a két megyében benn vannak: Szeged, Szabadka, Hmvasárhely, Ujvidék, Zombor, Szentés, Baja, Zenta városok is.

Minek a jele ez? *Az elszegényedésnek, a nyomorúságnak, melyben a kisiparosság tehetetlenül szynylódik.* Satnyul, hanyatlik, vergődik a közös vámterület oltalma alatt az iparosság és csak azokon a morzsákon élösködik, melyeket nagy nehezen el tud kaparítani a kapzsi osztrák ipar dusan megrakott asztaláról, néha-néha kapván az államtól egy kis mü-táplálékot ingyen gépek, szövetekezeti segély stb. czimén.

A saját hazájában koldus az iparos. Tehetetlen, gyöngé adó-báb, kit a sorsharag üldöz kegyetlenül.

Kell-e ennél több indok az önálló vámterület behozatalához? Kell-e még több ahhoz, hogy fölébredjenek az intező körök szörnyű nemtörődömségükből?

Nem. Ha van bennük jó akarat, megérthetik a helyzetet. Adja Isten, hogy megértsek még ma, mert talán holnap már késő lesz . . .

Komoly gyáralapítás — és hóbort.

„Uj gyárak“. Naponta találkozunk a hirlapokban ezzel a czimmal. Ha csak fele létesülne a híresztelt gyáraknak, meglehetnének iparfejlődésünkkel elégedve.

A kezdemények végetlen sorozatából is látni: mi mindenféle ipartelep hiányzik még hazánkban, amelyeknek termékeit kénytelenek vagyunk külföldről beszerezni s mig itthon munkahiány van, a külföldet látjuk el munkával.

Hát nem fölfordult állapot-e ez a mi közgazdasági állapotunk?

Ujabbán a következő gyáralapítások vannak tervbe véve: pamut-fonó és szövőgyárat Aradon és posztógyárat Kolozsvárott óhajtt létesíteni egy külföldi tőkecsoport, mely e gyárakba külön-külön hat-hat millió koronát (?) szándékozik befektetni. A két szerencsés város és a tervezők közt most folynak a tárgyalások a gyáraknak nyújtandó kedvezmények tárgyában.

E gyáralapításnak van némi komoly alapja, de egy fővárosi zseninek a gyáralapítás egész sorát felölelő terve, mely immár a kereskedelmi miniszteriumban várja az elintézés — kissé hóbortosnak látszik. Nem hiszünk a tervező komolyságában, ennek dacára leközzöljük terveit.

Egy vállalkozó szellemű ur a következő gyáralapítási szándékát jelentette be a keres-

kedelemügyi miniszteriumnak: gallér- és kézelőgyár Budapesten, egy millió korona alaptőkével és 500 munkással; glutin-gyár Budapesten, egy millió korona alaptőkével és 200 munkással; lópatkógyár félmillió korona alaptőkével és 100 munkással; albumin-gyár Budapesten, egy millió korona alaptőkével és 100 munkással; írógép-gyár Budapesten, egy millió korona alaptőkével; baba- és játékarugyár félmillió koronával Budapesten; kémiai lakk-gyár félmillió koronával Budapesten; Pozsonyban; kosárfonóda 800—1000 munkással, másfélmillió koronával; mezei és keskenyvágányu vasutakat építő gyár Budapesten, 700,000 koronával és 300 munkással; fonó-gyár himzőfonal és kötőfonal gyártására, fehérítéssel, részben nagy, részben háziipar gyanánt, egymillió korona alaptőkével és 400 munkással; mintarajz-iskola a textil-iparban használt minták előállítására, amilyenek Németországban százával vannak, amelyek a világ minden részében levő textil-gyárakat rajzmin-tákkal látják el. Az intézet hivatása lesz a magyar iparrajzolók kiképzése is.

Forrásunk megjegyzi, hogy csak azok a tervek vannak általa felemlítve, amelyek a megvalósításhoz már közel állanak.

Vannak a tervezett sorozatban olyan gyárak, amelyekre egyelőre szükség nincsen, mert házi ipari üzemben is megoldhatók, mint pl. a gallér- és kézelő-gyár; a baba- és játékszer készítéséhez és kosárfonáshoz sem szükséges gyár, ehhez csak a tőke kell gyár nélkül és hazafias vállalkozók, akik a kisipart és a házi ipart ellátnák munkával.

Daczára, hogy nem tulajdonitunk komoly jelentőséget ezen országboldogító tervnek, foglalkozunk vele két szempontból. Először felhívjuk az irányadó köröket azon körülményre, hogy a gyáralapításokkal a legnagyobb elővigyázattal kell eljárni, nehogy azokkal az iparosság létező nyomorát még elviselhetlenebbé tegyék; ne mozdítsanak elő mindaddig, mig más tér kínálkozik, semmi oly tervet, amely a kisiparnak ártalmára szolgálhat; ezt annál könnyebben megtehetik, mert számtalan oly gyár hiányát érezzük, amelyek a mellett, hogy a kisipar bajait nem öregbitik, sőt annak előnyére válhatnak, s amelyek révén sok milliónk maradna itthon; másodsor azért, mert a sok megvalósulatlan tervekből azt tapasztaljuk, hogy a városok intezői nem bírnak kellő érzékkel az iparvállalatok nagy gazdasági hordereje iránt és nem részesítik a komoly terveket a kellő erkölcsi és anyagi támogatásban. Kivánatos volna, hogy a kereskedelmi kormány kioktatná a városok minden egyéb, csak iparügyekben nem fogékony tanácsait a gyáralapítás körüli eljárásra, mert addig, mig ez meg nem történik — a sok gyáralapítás csak terv marad.

„I. Ferencz József Tanoncz-Otthon.“

Thék Endre budapesti gyáros Orosháza községében külön e célra berendezett épületet adományozott azon célból, hogy a községben a fiatal iparos nemzedék részére oly intézet létesíttessék, melyben szegénysorsu tanulók valálkülönbség nélkül lakásban, ellátásban és nevelésben részesüljenek.

Ez a fiatal, nemes intézmény, amely a maga nemében még egyedül áll és így tehát a gyakorlati iparoktatásnak új mederbe való terelésében uttörő leendő, nemeslelkű alapítója eredeti céljához képest hivatva van: az internátusban lakó és a község területén lévő tanonczok erkölcsi kedélyvilágának képzése, hasznos ismereteiknek bővítése, a munka és választott iparágak szeretetére való nevelése mellett a haza és király iránt tartozó hűség, valamint vallás-erkölcsi érzelmeiknek ápolása és a nemes szórákozás megkedveltetése. Ezek mind olyan tényezők, melyek a tanoncznevelésben eddig ismeretlen fogalmak voltak. Az iparos mesterek tekintélyes része a tanonczban rabszolgát lát, akit állat módjára igába szorít és végeztet vele nem ritkán olyan dolgokat, amelyek a tanoncz egészségével vagy erkölcsével egyenest ellentétben állanak. És ilyen körülmények közt nem lehet csodálni, ha a jobbmódu és intelligensebb szülő — aki gyermekének nevelését szíven viseli — irtózik attól, hogy iparos-tanoncznak adja fiát, mert vízholdnak, dajkának stb.-nek használják.

A tanoncz-otthon hivatása volna tehát mindezen bajokon segíteni; a tanoncznevelésnek új irányt szabni és azt humánusabb alapra fektetni. És épen ezen nemes hivatásánál fogva hisszük és reméljük, hogy intézetünk — az iparoktatásnak eme oázisa — fel fog virágozni és hozzáfűzött nemzeti missiójánál fogva hathatósan közre fog működni hazai iparunk fokozatos megszilárdításához,

A tanoncz-otthon — amely f. hó 15-én nyílik meg — pályázati feltételei a következők:

Az intézetben felvétetnek valláskülönbség nélkül mindazon tanulók, akik a polgári vagy más középiskola 4. alsó osztályát sikerrel elvégezték és az ipari pályára óhajtanak lépni.

Az intézetben vannak egész díjas, fél- és egész ösztöndíjas helyek. Az ösztöndíjas helyekre árva, félárva vagy szegény szülők gyermekei vétetnek fel. A féldíjas helyek évi 200 — azaz kettőszáz —, az egész díjas helyek 400 — azaz négyszáz koronában állapítottak meg. — A kérvényhez melléklendők: a) keresztlevél és iskolai bizonyítvány, b) orvosi és újraoltási bizonyítvány, c) jogérvényes nyilatkozat arról, hogy a szülők vagy gyámok az illető ifjút iparosnak óhajtják kiképeztetni; továbbá, hogy az eltartási díjakat pontosan, a kiszabott időben előre megfizetik, a ruházatról, gyógyszerári és más évközi kiadások fedezéséről gondoskodnak

és a szervezeti szabályzatban megállapított kötelezettségeknek általában megfelelnek.

A pályázati határidő 1903. évi jan. hó 1-ig tart. A kellően felszerelt kérvények a felügyelőbizottság elnökéhez czimezve, az intézet igazgatóságához küldendők be.

Az intézet iránt érdeklődő szülők mindennemű felvilágosítást az intézet igazgatójától nyerhetnek.

Müller Róbert, igazgató.

* * *

Köszönjük az igazgató urnak az „I. Ferencz József Tanoncz-Otthon“ hivatásának lapunkbani megismertetését s igaz örömmel adunk tért a közleménynek.

Ime ismét bebizonyult azon állításunk, hogy velünk iparosokkal igaz kebelből csak azok éreznek és érdekeinkért áldozatra csak azok készek, akik test a mi testünkben és vér a mi vérünkben, mint a nemes alapító maga, *ki szerény iparosból szorgalma révén emelkedett oly magas polczra, hogy vezére lett hazánk iparoságának.*

Kívánjuk, hogy tartsa meg őt a Mindenható mintaképül mindazok számára, akik anyagi helyzetükből kifolyólag képesek és hivatottak a közügy érdekében nemes cselekedetek gyakorlására.

Kereskedelmi és iparkamarák.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara lovag Vest Ede elnök; Tedeschi János keresk. tanácsos, alelnök vezetése és 15 bel-, kül- és levelező tag jelenlétében okt. 31-én tartotta meg teljes ülését. Előadó volt Mága János kamarai titkár, jkvvezető Protovin Géza segédtitkár.

Elnök megnyitván az ülést, megtette jelentéseit, melyekből közöljük a következőket:

Őszinte meglepéssel utal arra, hogy Lukács pénzügyminiszter a napokban tartott exposéjában a 200 milliós beruházási kölcsön terhére eszközlendő munkálatok sorában a Begacsatorna Temesvárig terjedő utvonálának hajóhatóvá tételét is felemlítette, s így a szabályozás tervének megvalósítása biztosítottnak látszik.

Jelenti, hogy a budapesti testvérkamara meghívására a titkárral együtt részt vett abban a küldöttségben, mely a miniszterelnöknél és igazságügyminiszternél a polgári perrendtartási novella 34. §-ának megváltoztatása érdekében járt el. Bár ez az alkalommal kapott válaszok a megtett lépések sikerét nem biztosíthatják eléggé, remélhető, hogy a magyarországi kereskedők határozott állásfoglalása a szóban forgó kérdés újbóli alapos megfontolását fogja eredményezni.

A Begacsatornára vonatkozó nagy tetszéssel fogadott előadása után az elnök áttért a vasuti zónatarifa megváltoztatására.

Ezek szerint — mondja az elnök — lényeges drágítása czéloztatik a személytarifának

s a zónák száma egyidejűleg 14-ről 16-ra emel-
tetnék. Tekintettel ama fontosságra, melylyel a
személyforgalom gazdasági életünkben bír, a
kérdéses módosítások tervét csak ószinte aggo-
dalommal kísérhetjük, mert a kontemplált ár-
emelés különösen azokra a városokra volna
káros hatással, melyek a fővárostól távol, inkább
az ország szélein fekszenek. De nemcsak ezek-
nek a városoknak az érdeke, hanem a nemzeti
kincset képező hazai fürdőknek, melyek pedig
legnagyobb részét a fővárostól távol fekszenek,
jövője is kellő óvatosságra int bennünket, mert
nagyon félő, hogy a menetdíjak felemelése lé-
nyeges befolyással lesz látogatottságukra és a
külföldi fürdők felkeresését mozdítja elő.

Amaz elvből kiindulva, hogy az államvasuti
hálózat kiválókép hivatott a nagy gazdasági
érdekek istápolására és az állam még anyagi
áldozatok árán is meg kell, hogy védje ezeket
az érdekeket, határozza el a kamara, hogy mind
a magy. kir. miniszterelnökhöz, mind a keres-
kedelemügyi miniszterhez felterjesztést intéz az
íránt, miszerint ez érintett szempontok a tervbe-
vett módosítások keresztülvitele alkalmával kellő
megfontolás tárgyává tétessenek, mely indítványt
a kamara egyhangulag elfogadja.

Végül elnöklő a vendéglősöknek 1903-ban
Temesvárott tartandó országos kongresszusa
alkalmából rendezendő *élelmezési és háztartási
kiállításának* tervét ismerteti, mely a kamara
részéről már évek előtt megpendítettén, most
az idevaló vendéglősök testülete által lón fel-
vetve. A rendezendő kiállítás jelentőségét eléggé
megvilágítja, hogy — bár hazánk az említett
termelési csoportok legtöbb cikkében teljes
versenyképességgel bír — ilyenmő szakkiallítás
eddig még nem rendeztetett. Idevágó beszerzési
forrásaink megismertetésének szükségét már az
a körülmény is mutatja, hogy a legközönsége-
sebb élelmiszerekért *milliók vándorolnak a külföldre.*

Következett a titkári jelentés, melyből ki-
tűnőleg az utolsó ülés óta (szept. 30.) 483 ügy-
darab érkezett be és 425 ügydarab intéztetett el,
illetőleg küldetett el hivatalból; kamarai illeték
czimén az adóhivatalokból befolyt 5664 kor. és
behajthatatlanság czimén leiratott 268 kor.

Továbbiakban a titkár beszámol a Nagy-
váradon tartott VI. ipartestületi kongresszusról,
melyen mint a kamara képviselője vett részt és
az ipartörvény módosításáról folyt vita alkal-
mával a következő javaslatokat terjesztette elő:
1. a tanoncoktatásnak nappali órákra leendő
áthelyezése; 2. ipartestületi szakkönyvtárak kö-
telező felállítása; 3. az országos vásárok idejé-
nek megrövidítése; 4. az építési ügy szabályo-
zása különös tekintettel az ácsiparra; 5. a házi-
iparok jogkörének meghatározása. Ezenkívül,
mint előadó a vonatkozó felterjesztések meg-
szerkesztésénél a verseczi ipartestületi értekezlet
határozatainak figyelembevételét ajánlotta.

(Vége köv.)

VI. orsz. ipartestületi gyűlés.

III.

Sokan hozzászólottak még az önálló vám-
terület kieszközlése érdekében, mignem elhatá-
rozottatott, hogy a következő fölrirat — aláírva a
jelen voltak összesége részéről — fog a képviselő-
házhoz beterjesztetni.

* * *

Mélyen tisztelt Képviselőház!

A magyar iparosság volt az első, mely 30
évvel ezelőtt programjába írta az önálló vám-
terület honmentő eszméjét. Azóta országos és
társadalmi mozgalomban számtalanszor sikra
szállottunk e nagy eszme megvalósítása érde-
kében és ma szívósabban ragaszkodunk ahhoz,
mint bármikor.

Az alkotmányos élet visszaállítása óta nap-
nap után az önálló vámterület létesítése és
gazdasági berendezésünk önállósítása volt a mi
áhitatos imádságunk. Véréünké vált az a hit,
az a tudat, az az egész valónkát átható érzés,
hogy ez a magyar ipar és a magyar nemzet
boldogításának legelső és immár elengedhetel-
len sarkalatos alapföltétele.

Fájdalommal látjuk a régi iparosműhelyek
szomorú pusztulását, a patriarchalis iparosélet
lazulását. A gyári kémények füstje nem emel-
kedik az ég felé, mert a mai alapon ezen a
téren sem hozhatnak Istennek és hazának tet-
sző áldozatokat.

Iparfejlesztési politikánk meddő, a kisipar
megmentésére irányuló törekvéseink hasztala-
nok, mert Ausztria czéltudatos és teljes rend-
szerességgel ellenünk irányzott mértéktelen
versenye lassan-lassan kiveszi a kézműves ke-
zeiből a szerszámot, ledönti a nagy áldozatok
révén felépített gyári kéményeket és az ipari
munkával foglalkozó százvezrek kezébe a hon-
talanság vándorbotját adja.

Véréink idegenbe mennek száraz kenyeret
keresni, mert a magyar föld, a honi munka ezt
se tudja nekik biztosítani.

Ausztriából pedig ezer millió korona ér-
tékű árucikk jön be hozzánk évenként, holott
millió ember várja nálunk hiába a munka ál-
dását, szorgalma jutalmát, de két kezük mun-
kájának, értelmük becsének nem tudják hasznát
láttni, mert vámsorompó nélkül nincs gyümöl-
csöző ipar, nincs jutalmazó munka s a mi van,
annak gyilkos konkurrencziával tör megrottá-
sára az osztrák ipar kitűnően szervezett armá-
diája.

Nyersterményeinknek nincs ára s ezzel
szemben oly nagy az országban a nyomoruság,
hogy öt millió magyar ember nem ismeri a
buzakenyeret. Pedig az önálló vámterület léte-
sítése ezt az öt millió embert hasznos munká-
hoz juttatná, a kivándoroltakat haza vezérelné
s kenyérkereső dolgozó milliók segítenének nyers
terményeinket feldolgozni és fogyasztani is.

Áldatlan helyzet, mikor a főntebbi állapotok megteremtven a hosszantartó ipari válságokat, a nyomasztó üzleti pangást, nagy vállalataink az államtól kénytelenek munkát koldulni, hogy egyrészt üzemüket főtartsák, másrészt jól begyakorolt munkástörzseket ne legyenek kénytelenek szélnek eresztetni.

És míg mi az államhoz megyünk koldulni, míg megkötött kezekkel állunk a külfölddel szemben, addig Ausztria ipara a közös vámterület neki teremtett előnyeit kiaknázva, dusan arat nálunk a fogyasztás minden még kiuzsorázható mezején.

Míg mi az államtól munkát koldulunk, addig az állam, hogy gépezetét működésben tartsa és kötelezettségeinek fennakadása nélkül megfelelni tudjon, a rossz üzletmenet dacára is kénytelen emelni az adókat fokról-fokra, míg a megfeszített hur el nem pattan, míg az ingadozó adó-alap föl nem billenti egész vagyoni valónkat s a nemzet tulnyomó nagy részét vagyontalan koldussá nem teszi.

Elszegényedett néppel pedig nem lehet államot fentartani, kulturát terjeszteni s ezredéves vívmányainknak érvényt szerezni a nemzetek világgraszoló nagy küzdelmében.

Az elszegényedés a kétségbeesésbe kergeti a hajdan jólétnek örvendő népet és megdől a nemzetnek ma is ingadozó létalapja, elapad a nép boldogságában rejlő ősi ereje és kiapadhatlan forrása.

A kétségbeesés, a szétzúllás és ennek szomorú következményei ellenében védelmül kérjük és kívánjuk az önálló vámterület létesítését, melytől erőnk megizmosodását, tehetségünk fölfrissülését, nemzetünk megújódását reméljük s ennek hatásaként bizton várhatjuk munkánk felszabadulását, hazánk megmentését, sőt fokról-fokra való fölvirágozását.

E hő óhajunk, e mindennapi imádságunk teljesítését ünnepélyesen és nyomatékosan megismételjük mindnyájan, a kik a Nagyváradon ma kezdődő országos iparosgyűlés alkalmával a hazai iparosság képviselőiben megjelentünk s a kiknek az a megingathatlan szent meggyőződésünk, hogy e legfontosabb és legsürgősebb kívánalmunk teljesítésében benne van minden magyar ember és ezzel az egész ország jövőendő boldogulhatásának orvosszere.

E hitben emeljük föl kérő szavunkat a magyar országgyűlés képviselőházához, melynek atyai gondoskodására százezrek nevében aggódó reménnyel apellálunk.

Nagyvárad, 1902. október 18.

* * *

Igazán rosszul esett szemtanuja lenni annak az akaratnélküliségnek, annak a meghunyászkodásnak, melyet iparos-képviselőink a beterveztendő szövegnek meghallgatása után kifejezésre juttattak és végtelenül fáj, hogy nem akadtak iparosaink javabeliei közül, akik a föl-

terjesztéshez hozzászóltak volna. Azt, hogy a fölterjesztést egyszerű felolvasásra a jelenvoltaknak kilencztizedrésze meg sem értette, azt le lehetett olvasni azoknak arcvonásairól és így helytelennek, rossznak tartjuk a gyűlést vezető elnökség részéről, hogy már egymagában a szövegezésben nem a *kisiparosok* igazán szájalomra méltó viszonyainak kifejezését vette tekintetbe, hanem magasreptű céljait juttatta érvényre, felhasználva a kisiparosoknak bizalmát és jóhiszeműségét abban a pillanatban, amidőn eget-földet ígérve — az iparosok felhevülve a mézes-madzagnak mutatgatásától — vakon hittek az uraknak.

A fölterjesztés roppant száraz; olyasvalami, amire el lehet mondani: hogy „nesze semmi, fogd meg jól!“ — Nincs benne semmi élénkség, olyan az: *merem is, nem is*, mint a minőt csak függő férfiktól lehet elvárni!

S ha százszor és ezerszer tudják, mint a hogy tudják is a t. honatyák, hogy a társadalom kisiparosainkat számúzi köréből, ha ismerik is az iparosságnak hozzájárulásával tekintélyre szert tett képviselőink, hogy mit óhajtanak iparosaink, még sem lett volna szabad sablonszerű és komédia-számba menő munkát végeznie a vezetőségnek, mert ily munkával kisiparosainkat csak megvetés és guny tárgyául dobta oda!

Kisiparosainknak kifogyhatlan panaszairól egy betűnyi említés sincs a beterveztendő feliratban és ha véletlenül Barabás képviselő nem volna egy asztalosnak a fia, ki tudja? szóba kerülne-e ezen nagygyűlés a nagy urak számára épített képviselőháznak falai között, így azonban mégis reménykedünk abban, hogy amit a vezetőség elmondani nem mert vagy elfelejtett, majd visszatér azokra alkalmilag (hogy mikor, azt a jó Isten tudja!) Barabás Béla, kinek azon szavaiban legnyugodtabban megbizunk, miszerint ő nem pártpolitikai szempontból, hanem mert iparosainknak gazdátlanságát, elhagyatottságát látja, minden tőle telhető erővel és legjobb igyekezettel az iparosoknak megvédésére fog sikra szállni.

Mielőtt az egybegyűltek délután 1 órakor szétmentek volna, elhatározott, miszerint a feliratot Thék Endre vezetése alatt fogják a képviselőháznál benyújtani és hogy az „*ipartörvény módosításáról*“ délután 3 órakor fog a tanácskozás folytatni.

(Folytatjuk.)

Az elmaradt felelet.

A VI-ik ipartestületi gyűlésen a külön vámterület tárgyalásának vége felé gondolatomban hangosan adva kifejezést, körülbelül a következőket mondtam: „No ez az ügy politikailag el lett csépelve itt is; boszszantó, hogy kisipari szempontból nem szólal fel egy küldött

sem.“ Mire egyik szomszédom ezt a megjegyzést tette szavaimra: „Csodálatos, hogy akad valaki, kinek még kívánni valója volna hátra; ezt az ügyet már a *hivatottak* elég alaposan megbeszélték minden tekintetben, nekünk az itt elhangzottakon kívül szavunk nem lehet több, aki ennél is többet kíván, az nem lehet tisztában az eszmével.“

E nem várt megjegyzésre elkészülve nem voltam s így alkalmam sem volt, hogy arra azonnal felelhessek; habár későn is, feleletem a következő:

Azt, úgy hiszem, tudja az illető ur is, hogy minden osztálynak, mondjuk csoportnak, más-más az érdeke, mert már a helyzete is más kíván s hogy a szétágazó érdekeket egyesíteni kell, az elvitázhatatlan; de ottan, ahol az általános csoportozat egyik ágáról kell, hogy szó legyen, ott főleg csak az képezheti beszéd tárgyát, annak a tartalmát kell feldolgozni, hogy életerős legyen. Tehát tekintsük a kisipart hazánk csoportozatának egyik ágaként. Én figyelemmel kísérem, amióta csak a külön vámterület ügye szőnyegen van, hogy ki, hol, mit beszél, ír vagy tesz ez ügyben, de sajnálatomra kell kijelentnem, hogy még senkit sem hallottam, hogy tevékenységét kapcsolatba hozta volna a kisipar ügyével. Nem lehet ugyan elvitatni, hogy a képviselőjelöltek a választások előtt, az egyes lapok pedig politikai céljukra fel ne használták volna az ipar czímet, sőt reá is mutattak, hogy közgazdaságilag minő előnye van az országnak, *ha ipara nagy és vidett*, de a nézet mindig a gyáripari vagy legalább is nagyipari fogalomban összpontosult.

Szóljunk a *hivatottabbakról*. Több ipar-testület dicshymnuszt zengett Zichy Jenő grófnak, midőn a kereskedelmi tárca költségvetése alkalmával a külön vámterület mellett felszólalt. Talál-e benne egy szót is, mely a kisipar ügyét érinti? Határozottan állítom, hogy semmi tekintetben érintve nincs, hanem a gazdasági és gyáripari gondolatok és eszmék domborodnak ki beszédéből. Ott van Gelléri Mór tiszletreméltó odaadó tevékenysége a külön vámterület mellett. Kérdem, hogy tevékenységéből miféle nézet világlik elénk? A gyáripari és kereskedelmi alapeszmék uralják az ő felfogását is.

Vagyis minden hivatott minden oldalról megbeszélte a külön vámterület ügyét, csakis a kisipar volt gyámoltalan gyermeke mindegyiknek, ugyszintén a mi országos gyűlésünknek is.

Tehát fel iparostársaim! Foglalkozzunk a magunk ügyével kézműipari szempontból és gyakoroljunk nyomást másokra is, hogy jogos ohajaink elérhetésére segédkezet nyújtsanak, mert a kisiparos osztály az állam egyik fontos tényezője!

Munkára fel tehát, mert még nem késő!“

(Torda.)

B. F.

Ujabb hangok előfizetőink sorából.

„A Mi Lapunk“ t. szerkesztőségéhez!

Alólirott Staszenka János nyerges-mesterrel vagyok lapjukra közösen előfizető.

Üdvözlöm lapunkat, mint az iparosok leg-célyszerűbb és legolesőbb lapját; az Isten adjon önöknek vállalkozásuk- és munkájukhoz kitar-tást, szerencsét és egészséget, hogy „A Mi Lapunk“ nem sokára az ország iparosainak egy elkerülhetetlen, nélkülözhetetlen, utbaigazító, vezető közege legyen!

Békés-Csaba, 1902. nov. hó 4-én.

Tisztelettel Kiss József.

Tisztelt Szerkesztőség!

S miután a szerkesztői üzenetek útján soraimért köszönet mondatik és az összetartásra is felhivattam, vagyok bátor b. figyelemeket az alábbiakra felhívni:

Én szerintem az összetartás volna a magyar ipar fellendülésének legerősebb alapköve. Mert ha mi iparosok azon összetartásnak csak tizedrészét kifejtjénénk, amit másoknál — igaz, hogy kevés alkalomkor, de mégis — tapasztalhatunk, sokkal gyorsabban és biztosabban haladnánk azon cél felé, mely mindnyájunknak eszményképe.

Nagy baj, hogy nincs összetartás az iparosoknál és hogy egyik is, másik is, inkább kárára adja el készítményét, mintsem nyugodtan nézhetné, hogy szomszédja illendő áron adjon tul készítményén. Az efele kenyéririgység, hogy tönkre teszi a piszkos versenyzőt, azt meg sem gondolja a könnyelmű és egyszer csak azon veszi magát észre, hogy se pénze, se portékája. Ekkor aztán jajgat és másokat okoz tönkremenetele miatt, pedig hát ő maga az oka a következményeknek, amelyek nem is jöhettek másként, mert az anyagot és a munkát meg kellett fizetni és így önmagát felemészteni.

Hogy efele csuf versenyzések elkerülhetők legyenek, szükségesnek tartanám helységenként minden negyed évben egy-egy értekezletet tartani, hol minden iparos előadhatná észrevételeit, a többiek tudomásul vennék és ahol orvoslandó ügyek fordulnának elő, annak rendje és módja szerint elintéznék. Feltárnák egymás előtt a mesterséghez szükséges kellékek és anyagok *jobb és olcsóbb* beszerzési forrását, a hazai gyárakból, honnét ők azt közösen egyszerre megrendelhetnék s így sokkal jobb- és olcsóbban jutnának a szükséges anyagokhoz, mintha azt külön rendelik meg. Igen sok község van az ország területén, hol az iparosok helyben nem szerezhetik be a megfelelő anyagot s így kénytelenek az idegenből hozatni, vagy személyesen oda utazni és így beszerezni; vannak, akik 4—6 koronát, vagy még többet is elutaznak, még

egy egész napot is elvesztenek, míg a fentemlített eljárás szerint pénzüknek nagyobb részét és az egész időt megtakaríthatnák; továbbá tudatnák egymással a fizetni nem szerető és a hitelre vadászó megrendelőket és figyelmeztetnék egymást, hogy az ilyenek ne hitelessz stb. stb.

Végül minden iparos szíven viselné munkásainak érdekeit is, mivel csak jó munkás válhat jó mesterré; azért díjazzuk őket érdemeik szerint; ha foglalkozásukban gyengék, tanítsuk őket; akkor jobb kedvvel dolgoznának, hasznavehetőbbé válnának. Ha minden mester így számítana és már a tanoncán kezdené a kellő oktatást — jó segédeink és kitűnő iparosaink mielőbb hebizonyítanák, hogy *jobb a hazai gyártmány a külföldinél.*

Csak hogy az a baj, hogy nem minden iparos gondolkozik így: tanonczom oktatom és csak többnyire a mesterséghez használom, hogy annál tovább vehessem hasznát. Segédem, ha a kellő kiképzést nélkülözte, kioktatom, nehogy a reábizott anyagot az én káromra használhatatlanná tegye, vagy rendelőimet elidegenítse. Így képes leszek öregségemre valamit megtakarítani úgy, hogy mikorra az én általam kiképezett tanonczok és segédek önállókká lesznek, nekem már igen keveset ártanak. Akik pedig ellenkező nézetet vannak, igen tévednek, mert az általuk rosszul kiképzett segéd, pártfogó híján siet mesterré lenni, azután kénytelen (szaktársai kárára) kontárkodni, míg ő is tönkre megy, de őt már nyomon követi egy másik kontár. És ez így van ez idő szerint.

Adja az ég, hogy már rövid idő múlva ellenkező tapasztalatokkal léphessek fel, akkor bizonyosra veszem iparunk felvirágzását, mely a jelenben csak pang s jó ha a megélhetést biztosítja nekünk, kivéve egypár családnélküli iparost, kiknek a szerencse jólétet biztosít.

Hosszadalmasságomért bocsánatot kérek; igaz hogy maradt még a tarisznyába, — de ezt majd alkalomadtán ürítem ki. . . .

Isten önökkel.

Makó, 1902. november 3-án.

Kratochwill Gyula.

Rendeletek és elvi határozatok.

Iparkihágási ügyekben csak vádlottnak vagy sértetteknek van joguk felelősséggel élni. Az állami kotrások és az azok keretébe tartozó gépjavitóműhelyek nem tartoznak az ipartörvény rendelkezései alá. K. M. 1902. október hó 10-én 63.298. sz. a. hozott elvi határozata. Szeged sz. kir. város tanácsának. F. évi február 24-én 41. kih. sz. a. kelt jelentésére a vonatkozó iratokat /- alatt csatolva értesitem címet, hogy a f. évi január hó 16-án 506/1901. kih. sz. a. hozott azon másodfokú iparhatósági ítéletet, melyben J. Á.

szegedi lakos, kir. főmérnököt, mint a fizti m. kir. állami kotrások vezetőjét, F. J. matrónak munkakönyv nélkül való alkalmazása és az iparhatóságnál való be nem jelentése által elkövetett iparkihágás vádja és következményeinek terhe alól fölmenteni, felülbírálat alá nem vettem és a V. S. városi irnok által az idézet másodfokú iparhatósági ítélet ellen bejelentett felelősséggel visszautasítottam.

Igy kellett határoznom, mert iparkihágási ügyekben csak vádlottnak vagy sértetteknek van joguk felelősséggel élni; jelen esetben azonban vádlott a másodfokú ítéletben megnyugodott, V. S., városi irnok, feljelentő pedig az iparkihágási ügyben hozott másodfokú ítélet által sértett félnek nem tekinthető s így felelősségi joga sincs. Nevezett városi irnok ugyanis nem mint magánfél szerepelt a kihágási ügyben, hanem mint hatósági közeg, a ki csak hivatali kötelezettségének tett eleget, midőn a fenti tényálladékról felettes hatóságát értesítette.

Értesítem továbbá címet, hogy a f. évi márczius hó 6-án 543/1901. kih. sz. a. hozott s az elsőfokú iparhatósági ítélet indokait kiegészítő másodfokú iparhatósági ítéletet, melyben J. Á. kir. főmérnököt, mint a tiszai m. kir. állami kotrások vezetőjét, B. G. nevű kazánfűtő munkakönyv nélkül való alkalmazása és az iparhatóságnál való be nem jelentése által elkövetett kihágás miatt az 1884: XVII. t.-cz. 157. §-a alapján 30 korona pénzbüntetéssel illetve behajthatatlanság esetében megfelelő elzárással bünteti, J. Á. által a törvényes határidőben bejelentett felelősséggel következtében felülbírálat alá vettem.

Ennek eredményéhez képest cím utóbb idézett másodfokú ítéletét a földmivélsügyi miniszter úrral egyetértőleg megváltoztattam s vádlottat az ellene emelt iparkihágás vádja és következményeinek terhe alól felmentem.

Ekkép kellett itélkezniem, mert az állami kotrások és az azok keretébe tartozó gépjavitóműhelyek nem tartoznak az ipartörvény rendelkezései alá, minélfogva az ott alkalmazott munkásokat munkakönyvvel ellátni s az iparhatóságnál bejelenteni nem szükséges, tehát a tiszai m. kir. állami kotrásoknál alkalmazott B. G. kazánfűtő sem volt munkakönyvvel ellátandó és az iparhatóságnál bejelentendő.

Czím másodfokú ítéletnek indokolásában a hivatali elődöm által 1897. évi január hó 26-án 72.035/1896. sz. a. kibocsátott rendeletre hivatkozik; ez a hivatkozás azonban nem helyes, mivel az ezen rendeletet módosító 1899. évi január hó 10-én 42.495/1898. sz. a. kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet (R. T. 1899. évi. I. 170. lap) szerint a közlekedési vállalatok javítóműhelyeire semmi tekintetben sem nyerne alkalmazást az ipartörvény rendelkezései.

„A MI LAPUNK“ TÁRCZÁJA.

Ráth Károly emlékezete.

Szávai Gyula, a debreczeni kamara zseniális és népszerű titkárának gyönyörű emlékbeszéde a tavaly elhunyt Ráth Károlyról a nagyváradi VI. orsz. iparos-kongresszuson.

Ráth Károlyról akarok néhány emlékező szót mondani. Ráth Károly nem az az ember volt, akiről azt szokták mondani, hogy támadt mint egy üstökös és ragyogván az ég-bolton: szétrobbant, mint egy meteor, vak sötétséget hagyva maga után. Az ő néhai nagy nevéhez nem sasszárnyakon tör fel a fantázia, szelid álló csillag az ő emléke, mely az idők, az évek leereszkedő kék fáklyái mögül a messzeségből is mindig egyforma tisztaságban fog reánk tekinteni s nem hegyormokra szárnyal fel, emlékéit megtisztelendő, a kegyelet, hanem borongva és merengve gyalog viszi el koszoruját a nefelejces sirhoz, ahol az a jó, ahol az a hü ember nyugszik. Nem is nekem kellene ezeket az emlékező szavakat elmondanom itt, nem énnekem aki a gyászoló rokonsághoz tartozom s akinek hangját az elfogódás fájdalma tompítja meg, hanem valami idegennek, aki hideg szívvel építi fel beszédét s művészujjakkal játszani tud a fájdalomban rezgő hurokon.

Mi ujat, meglepőt mondhatok róla én és épen e társaságban, a közéleti rokonság e gyülekezetében, ahol a közös küzdelmekben, reményekben és csalódásokban éltek át évek hosszú sorát s ahol most, a mikor a gyászeset után való első családi összejövetelünk képzeletbeli falainkra felhelyezzük tiszteletből az elhunyt családfelelő arczképét, csakugyan úgy álljuk azt körül, mint szokták ily esetekben a családtagok: kiengesztelődő békességgel, kegyeletes szelidséggel nézzük; nézzük vonásait, míg csak a hideg vonások át nem melegülnek, meg nem elevenednek, míg csak beszédesekké nem válnak, míg csak lelkünkkel társalgásba nem ereszkednek.

Ehhez a családi képhez, ebben a környezetben — úgy érzem — csak szószaporítás minden képmagyarázat.

Itt áll előttünk, félig lecsukott szemével, ajkai körül annak a játszadozó, mondani kész mosoly a nyomával, mely eleve bizalmat és bátorságot ébreszt. Simán foly a beszéde, hangja lágy tenorját érzelmek melegítik át, jelezve, hogy e szépen folyó szópatáknak ere a szívből bugygyan ki. De folyásában nemesak a meder partjainak virágait öntözgeti, hanem éles, nehéz argumentumok köves hajóit hordozza: bizony, könnyedén, s viszi a meggyőződés réve felé, jelöl annak, hogy e bővizű folyam erős irányító hatalma ott székel abban a felső várban, melynek kidülledő kemény homokcsontjából az akarat plasztikája domborodik elő s

melyről a hitnek és fanatizmusnak valami macacs keveréke sugárzik le.

Nagy utnak kellett lennie, amelynek százfélékép csiszoló iránya ezt a sugárzó plasztikát kialakította és sok szívének kellett lennie, hogy annak folyton folyó patakja e nagy ut tikkasztó sivárgása közt ki nem apadt soha s hogy e nagy uton a csalódások, balsikerek sziklagörgetei között meg tudja irányát tartani mindig. A nagy utat megtette, sok szíve, mely szíve megvolt, s akaratának értelmes keménysége csak a ravatalon porladt meg. Járt, járt tanulásra szomjas, fiatalon maradt lélekkel, fáradthatatlan tagokkal, a kékegü délvidektől a ködös északig és Novgorodtól Chicágóig szelében hosszában át a világot. — a magyar iparnak ez az idális vándorló legénye, — hogy hazajöve, remekléseit bemutassa a czéhnek, mely atyámesterévé tette. Bujta, buvárkodta idegen nemzetek kiállításait, — hallgatta, bonczolgatta a világyülekezetek tanácskozásait, — szemlélte, csodálta a földet rengető műhelygépezetek járásait — vigyázta, tapogatta a munka jármában verjtékező ezrek vérlüktetését; azok a hibászemek mindent akartak látni, az a törékeny fizikum ott kuszott mindig az események forgatagában; tanult, tapasztalt s mint a szorgalmas méhe, jött vissza megrakodva a hazai kasba, melyben az ősi becsület tisztas munkája küzködött fegyverekkel a világ vértézett, vaszott aczélfegyveres támadásával szemben s a maga körül alkotott álomvilágban, lehetetlen harcrai közepette a multak fogyva-fogyó keresményét ette.

Mert álomvilág az, hogy rosszabbat ne mondjunk, melyben például iparügyes harczaikat, vagy hadgyakorlatainkat végezzük mi is. Be vannak mutatva egymásnak: „kisipar — nagyipar“, mint hajdan: „kuruczok — labanczok“ és a közös magyar kenyérhéjon tengődő két tábor vádolja, gyűlöli, öli egymást, éppen mint hajdan amazok; míg biztos várából tábori látcsövén meglegedetten szemléli az ostromlók egymást irtó hadát a régi közös elenség.

Ugy vagyunk mi magyarok, hogy bár ezek az ellenségeink s tetvérünk sehol; ellenségeink alá mi adjuk a lovat, uri negéddel türjük harcra szólását, röstellünk felszisszenni az ő arczpíró bántalmáiért, de ha édes testvérünk ellenző hanggal a szavunkba vág: lángbaborulunk és engesztelhetetlen harcot harcolunk vele, mert minékünk az a legédesebb győzelem, melyet egymásba kötve egymáson nyerünk!

Ebben az álomvilágban mi iparosok, mostoha gyermekei e másnak termő földnek, hányszor összebujtunk, hogy mi magunk rendezgessük el ügyeinket s készen adjuk azok kezébe, kik sorsunkat intézik; hányszor fáradtunk ki az egymás ellen vívott harcokban ezeken az ipari népfelkeléseken; hányszor oszlottunk

szét azzal a kivivott eredménnyel, hogy végre mégis megoldottuk a kérdéseket és a mikor a külső élet levegőjének első fuvallata fölébresztett bennünket hipnotikus álmunkból, akkor láttuk, hogy amit megoldottunk: hiszékeny álmunkban volt megoldva, hogy a valóságban oda vagyunk mi kötözve, szijazva, mint Mazeppa, egy idegen sors paripájához, mely száguld velünk, nem tudjuk hova.

Voltak-e a magyar iparnak évtizedek során ünnepei, örömnapijai? Itt vagyunk mindnyájan: ki emlékszik rájuk? Én nem találok az emlékeimben. Egy pár temetés volt a mi ünnepünk, amikor sorainkból kidőlt az egyik, kidőlt a másik és mi összejöttünk a fájdalmat megünnepelni. Ilyen gyászkeretek voltak a mi ünnepeink.

Eltemettük a mi nagy vezérünket a vasminisztert, veszedelmet sejtő ösztönünk önkénytelen sugallatára százezren kísértük árva gyermekként, összezuzott szívvvel, a nehéz koporsót; eltemettük vezérkarának jeleseit, eltemettük a mi lánglelkű hadnagyainkat, Mudronyt és társait, eltemettük Ráth Károlyt is, domboru sírjukon hideg kövek állanak s ezek azok a jelző határkövek, melyek mutatják, hogy a magyar ipar sorsába történt valami. Egy-egy temetés.

Ezután kegyeletesen emlékeztet meg Ráth Károly érdemes működéséről beszédjét következő szavakkal fejezte be:

„Egyéb kincsünk nincsen, mint egy-egy szobor, egy-egy kép, melyet ereklyetárunk számára megment a gyászban találkozó kegyelet, elhunyt harcosainknak folszedjük paizsát és fegyvereit s megilletődve helyezzük el a magyar ipar harcosainak nemesi, ősi fegyvercsarnokába, hol utánunk következő ifjak merengő tanulságainak tárgyai lesznek azok.

És hol ez a csarnok. A csarnok is csak képzeletünkben, csak álomvilágunkban él, nincs nekünk se fejünknek, se ereklyéinknek egy tapodtat nyugodt, biztos helyünk, pusztában vándorló nép vagyunk mi, amink van, hordjuk magunkkal, mint hajdan izrael népe.

De annál közelebb vagyunk mindenünkhöz, ahhoz a lelkünkbe épített csarnokhoz is, melybe most Ráth Károly képét elhelyezzük.

Érezzük valamennyien, hogy szellemidéző hivatásunkra Ráth Károly megjelent közöttünk, mielőtt munkához fogunk, hajtsuk meg előtte mélységes tisztelettel, benső szeretettel minden lobogóinkat!”

Értesítés.

Alólirottak közzé teszik, hogy a kiállítási bizottság mult hó 20-án tartott ülésén elhatározta, hogy karácsonyi kiállítást rendez, melynek helyét és határ-idejét a következőleg állapította meg:

A kiállítás helye Szeged, a közművelődési épület földszintje.

A megnyitás határideje folyó évi decz. hó 14-ének d. e. 9 órája.

A bezárás ideje 1903. évi január hó 1-ének esteli 5 órája.

Midőn föntiekről értesítjük kiállítási szándékozó iparostársainkat, egyben felhívjuk, hogy bejelentéseiket mielőbb, de mindenesetre a szabályszerű időben (10 nappal a megnyitás előtt) bejelenteni el ne mulasztásák, mert az elkészen jelentkezők helyigényei csak azon esetben lesznek kielégíthetők, ha a bizottság rendelkezésére még üres hely áll.

Fölvívjuk tisztelt iparos társainkat, hogy a kiállításban minél többen és minél gyakorlatibb cikkekkel vegyenek részt.

Különös figyelemmel legyenek arra, hogy a vásárló közönség karácsonyi és ujévi szükségletét minél szebb és választékosabb dolgokkal elégítsék ki; sulyt fektetve játékcikkekre is, hogy fölöslegessé tegyünk az idegen országból beözönlő ilyenmü cikkekét.

Végül felkérjük a szakosztályok tisztelt elnökeit, hogy ugy tagjaik, mint a szegedi ipar érdekében, a rendezésben az eddiginél tevékenyebb részt vegyenek s járuljanak hozzá a kiállítás sikerének előmozdításához a maguk részéről is; hívjanak egybe gyűlést, hirdessék ki a kiállítást s buzdítsák tagjaikat az abban való tömeges részvételre, ismertessék meg a karácsonyi vásár előnyeit tagjaikkal stb.

Szeged, 1902. nov. 7.

Babós Elek, alelnök. *Lábdy Antal*, elnök.

H I R E K.

— Az iparpártoló szövetség központi tanácsa f. hó 4-én tartott ülésén ismételve jelét adta a magyar iparpártolás támogatásának, amennyiben elhatározta, hogy a kiválóbb ipari alkotásokat ezuttal is jutalmakban fogja részesíteni és elismerő oklevelekkel tünteti ki. Elhatározta továbbá, hogy a célzott szolgáló nagy zászlót függesztet ki. Tisztelt iparostársaink! tőlünk függ egyedül, hogy kiállítási cikkeinkkel mennyire tudjuk meghódítani a magyar iparért lelkesedő nagy közönséget, tehát törekedjünk!

— Szerszám gép adományozás. Bali Rudolf szegedi törekvő kosárfonónak a keres-

kedelmi miniszter egy vesszőhasogató és gyaluló-gépet adományozott a szokásos feltételek mellett. Olvasóink tájékozására megismertetjük azon föltételek lényegesebb részét, amelyekhez kötve vannak az ily adományok: 1. az adomány 5 évig az állam tulajdona marad; 2. az iparos a munkagép természetéhez és termelőképességéhez mérten munkásokat tartozik alkalmazni és a gépet folytonos munkában tartani legalább 5 évig, mely időn túl a gép az illető iparos tulajdonába száll át.

— **Nyilvános vasárnapi előadások Szegeden.** Az ipari munkások képzésére szervezett szegedi helyi bizottság az őszi és téli folyamán nyilvános előadásokat rendez a kereskedelmi és ipari alkalmazottak és általában azon polgárok részére, kik a munkaszünetes vasárnapok egy-két óráját tanulságos szórakozásra kívánják felhasználni. A bizottság avatott férfiakat nyert meg arra a vállalkozásra, hogy előadásokat tartson a történelem, földrajz, közgazdaság, ipar és kereskedelem, egészségügy és más közismeretek köréből és reméli, hogy az érdeklődők szívesen fogják látogatni ezen előadásokat. Az őszi és téli folyamán két sorozatban nyilvános előadásokat rendez a bizottság, melyek a szegedi állami I. ker. polgári és felsőkereskedelmi iskola első emeleti vegyteni termében fognak megtartatni. Az első előadás november hó 16-án tartatik meg, a következő előadásokat az egymásután következő vasárnapokon, u. m.: november 23-án, november 30-án, december 7-én, december 14-én, december 21-én, és december 28-án, továbbá 1903. évi január 4-én, január 11-én, január 18-án, január 25-én, február 1-én, február 8-án, február 15-én, február 22-én, márczius 1-én és márczius 8-án, esetleg még a következő vasárnapokon is tervezetnek. Minden előadás vasárnap délután 2 órakor kezdődik és délután 4 óráig tart. — Reméljük és hisszük, hogy a bizottságnak ezen nemes és önzetlen fáradozásait iparosságunk nagyszámú megjelenésével fogja meghálálni, mely egyéb jutalmat nem vár, mint arról való meggyőződést, hogy önzetlenül teljesített munkája a közművelődésre áldásos nyomokat hagy maga után.

— **Az országos iparegyesület hasznos tevékenységét** jelzi annak egyik a napokban tartott ülése is, melynek határozatait itt közöljük: A kereskedelmi miniszternek az acetilén-ipar szabályozására, a gobelinszövés oktatása és Celsius-féle hőmérők használatának hivatalos ajánlása tárgyában kibocsátott rendeleteinek tudomásul vétele után véleményes jelentést terjesztett fel a létesítendő férfikalapszalag-gyár állami támogatása ügyében és a beérkezett szakértői vélemény alapján a támogatás mellett nyilatkozott. Tárgyalta a bizottság a Magyarországi Gyufagyárosok Egyesületének panasztát a bosnyák-hercegovinai országos kormányának a magyar gyufaiparra nézve sérelmes intézkedései tárgyában. — Az egyesület társadalmi

mozgalmat indit az idegen gyártmányu sör kiszorítása érdekében.

— **Mezőgazdasági és iparkiállítás Zentán.** A zentai gazdakör jövő évi augusztus hó 2-ik felében Zentán, a vidékre is kiterjedő mezőgazdasági és iparkiállítást rendez. A kiállítás védnökségét Latinovits Pál, bácsmegyei főispán vállalta el. A helyi kiállítások rendezésénél azon helyes felfogás kezd hódítani, mely szerint bevonják a kiállításokba a vidéket is és ezáltal nem csak a látogatóknak nyújtanak gazdagabb tárlatot, hanem egyuttal a helyi iparossoknak is alkalmat nyújtanak a tanulásra.

— **Versenypályázati tárgyalás.** A szegedi süketnémák intézetének építése céljából november hó 4-re kiirt pályázathoz a szegedi építővállalkozók és okleveles építésszek közül hatan jelentkeztek és pedig *Dékány* András és *Kopasz* János (társ-cég), *Regdon* Sándor, *Robelly* Aladár, *Szilágyi* János és *Tápay* Dezső. A *Dékány* cég 121.673, *Regdon* 106.000, *Robelly* 107.767, *Szilágyi* 104.851, *Tápay* 112.491 korona ajánlattal vállalkozott a nagyszabásu intézetnek felépítésére. Felette örvendetes, hogy a helyi munka kiadása alkalmával idegenek — ha akartak is — nem pályáztak; nem pályáztak pedig azért, mivel ismerve szaktársaiknak a kornak színvonalán álló előhaladott képzettségét, nekik a helyzetet megnehezíteni nem akarták. Ezen versenytárgyalás különben is igen tanulságos és arról győzött meg minket és a tárgyalást vezető férfiakat, hogy az ajánlatok beadása körül az illetők alapos számvetést tettek, különben alig volna lehetséges, hogy az ajánlatok összegei egymáshoz oly közel állhattak volna. Ugy tudjuk, hogy a tanács a két legkedvezőbb ajánlatot fogja a kormánynak jóváhagyásra, illetve annak megállapítására betérjeszteni, hogy a két legolcsóbb ajánlattevő közül ki kapja meg az építkezést? Mint már fentebb is hangsúlyoztuk, a pályázók kivétel nélkül megtermettek arra, hogy az elvállalendő munkát legjobban befejezhessék, de még sem hagyhatjuk megemléstés nélkül, miszerint a két legolcsóbb ajánlattevő építőmester közül a miniszter rendszerint annak ítéli oda az építkezés kivételét, a ki efféle monumentálisabb építkezésekben jártasságát gyakorlatilag is beigazolta s tudunkkal a számbavehető két vállalkozó egyike (*Regdon*) Aradnak legszebb épületeit emelte ki a föld mélyéből s így ennek lehetnek első sorban is kilátásai a munkának elnyeréséhez.

— **A házi ipar terjesztése** céljából Jászberényben szalma-fonó tanfolyam létesített a városnak támogatásával, mely a múlt héten vette kezdetét.

— **A Szeged-kerületi iparmuzeum** a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponként.

— **A magyar mérnök- és építészegylet a hazai iparért.** A Budapesten székelő mérnök- és építészegylet a magyar ipar fejlesztése és pártolása érdekében nagyméretű mozgalmat szándékozik indítani. És igen helyesen, előbb egybe gyűjti mindama adatokat és panaszokat, melyek a már létező iparágak foglalkoztatása körül felmerültek; így szándékozik kikutatni azon eseteket is, hol a hazai ipar indokolatlanul mellőzésben részesült. Hogy célja mentül sikeresebb legyen, megkeresi a szakegyleteket, hogy egyes előfordult esetek közlésével támogassák a mozgalmat. A tekintélyes egyesület eme mozgalmától sok sikert várhatunk.

— **Az atheni nemzetközi ipari és kereskedelmi kiállítás elhalasztása.** Ezen kiállítás, melynek 1902. szept. 15-én kellett volna megnyílnia, 1903. márcz. 25-ére halasztott el.

— **A budapesti munkaközvetítő-intézet jelentése.** Az intézet ez év III-ik negyedévi jelentését immár közzé tette. A jelentés arról tanuskodik, hogy ez intézmény jótékonyan munkál közre a munkaadók és keresők érdekeinek előmozdítására. Az intézet egy negyedévi forgalmából közöljük a főösszegeket. Elhelyezést keresett 20,814 férfi; alkalmaztatott 9834; a többi (11,980) jelentkezések részbeni visszavonása és elévülése következtében, részben pedig munkahiány miatt elhelyezés nélkül maradt. Elhelyezést keresett 1646 női munkás; alkalmazást nyert 1171; a többi (475) a főnti okokból elhelyezés nélkül maradt. A jelentésből közöljük még a következőket: „A folyó év harmadik negyedéről az intézet tevékenysége, a mult év ugyanazon negyedével szemben, kedvezőbb eredményt mutat, a mennyiben ugyanis a folyó év harmadik negyedében a férfi munkára jelentkezettek száma 791-el, a férfi munkást keresőké pedig 1352-vel volt nagyobb a mult év harmadik negyedénél és habár a női munkára jelentkezettek száma kevesebb is volt 404-el, a női munkást keresőké 71-el volt nagyobb. Hasonló kedvező eredmény mutatkozik az intézet működésében is, mert a férfi munkára jelentkezettek közül 9,834, a női munkára jelentkezettek közül 1,171, összesen tehát 11,005-en nyertek munkát, illetve a 10,564 mult évi hason negyedi eredménnyel szemben 441-el többen. E kedvező eredmény azonban, sajnos, nem a már oly hosszan tartó iparpangás szűnésére vezethető vissza, hanem arra, hogy az intézet létezése mindinkább ismeretté lesz s az országnak mind több és több községéből érkeznek megkeresések munkások iránt. Világosan kitűnik ez abból, hogy míg a mult év harmadik negyedében a vidéki községekbe közvetített, férfi munkások az összesen közvetítetteknek csak 25.5%-át képezték, a folyó év harmadik negyedében azok már 30.1%-ot tesznek. Az ipar folyton tartó pangását tanúsítja az a körülmény,

hogy a munkakinálatból, mely 11,005 volt, csak 1265, tehát csak 11% csik gyárakra és hogy különösen a fémfeldolgozási és gépészeti iparokban a munkakinálat messze mögötte marad a munkakeresletnek, továbbá hogy gépészek csak ideiglenes munkára — csépléshez — kerestettek.

— **Az iparpártolás Ausztriában és nálunk.** Noha az osztrák ipar fejlett, ott mégis minden befolyásos tényező: törvényhozás, kormány és képviselő felhasználja minden befolyását az ipar előmozdítására, mert e tényezők mind egyformán nagy súlyt fektetnek az ipar nagy nemzetgazdasági fontosságára; míg nálunk legföljebb az egyes miniszteriumoknál nyilvánul némi jóakarattal ily irányban, de rendszerint ez is hajótörést szenved a társadalom és törvényhozók részvéltenségén; mert míg ott a képviselők között nem ritka az ipar ügyeit ismerő, itt nálunk nagyobb része született nagyság, ügyvéd, meg földbirtokos, a kikben meglehet és meg is van a jóindulat, de hiányzik a szükséges és helyes érzék a hazai ipar fejlesztése és támogatása iránt. Ausztriában most is a legnagyobb mozgalom indult meg úgy a kormány, mint a képviselői körökben az iparnak minden irányban leendő érvényesítése tárgyában. A mozgalom élén odaát maga a kormány áll, de a többi érdekelt és illetékes körök is mindent megtesznek, a mivel az osztrák ipar érdekeit előmozdithatják; különösen pedig legélesebb éberséggel ellenőrzik, hogy az osztrák ipar sehol sem mellőztessék, a hol állami megrendelésekről van szó. Az osztrák képviselőházban külön iparpártoló csoport alakult, a mely az állami megrendeléseket ellenőrzi. Ez a csoport most arra akarja bírni a kormányt, hogy nemcsak a waggou- és mozdonyiparnál tegyen megrendeléseket, hanem a gépiparnál is, hogy ezt az iparágat is fellendítse. Két képviselő pedig kérdést intézett a kormányhoz arról, hogy miért rendelt meg a tengerészeti kormány osztrák lövegeket külföldön és miért mellőzte az osztrák ipart s azt kérdik: hajlandó-e az osztrák iparon elkövetett sérelmet haladéktalanul jóvá tenni, hogy a külföldön tett megrendelést visszavonja?

— **A magyar kir. kereskedelmi muzeum keleti munkatára V., Váci-körut 32. sz. d. e. 9—12 óráig, továbbá a hazai termékek állandó kiállítása, a kereskedelem történeti gyűjtemény, a háziipari kiállítás pedig a városligeti iparcsernokban d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig megtekinthető.** A ki Budapestre utazik, el ne mulassza ezen nevezetességeket megtekinteni.

— **A budapesti nyomdászok** bérharcza megkezdődött e hó 1-én. Számosan aláírták a nyomdavállalatok alkalmazottaiknak követeléseit és úgy látszik, hogy munkaszünetelés nélkül elérik céljukat a nyomdász-segédék. Mi annak szivből örvendünk, ha az iparos-segédék anyagi

helyzete javul, sajnos tapasztaljuk azonban, hogy a mesterek túlterhelése mellett általánosan vajmi kevés munkás, de annál több korcsma veszi hasznát a fizetés-javításnak.

— **Kefeáru kivitelünk.** Konzuli jelentés alapján azon örvendetes hirt közölhetjük, hogy utóbbi idő óta Konstantinápolyba főleg magyar kefeáruk érkeznek, melyek a gondos és változatos kivitel és pontos szállítás következtében egyre növekedő sikerrel képeznek versenyt a francia és olasz kefeáruknak.

— **Európaszerte most a munkaközvetítő intézmény fejlesztése van napirenden.** Mult számunkban közöltük, hogy a budapesti állami kezelésben levő — s mint hírlík Európa egyik legnagyobb — munkaközvetítő intézetet újjá akarják szervezni, most az angol törvényhozás is foglalkozik e fontos kérdéssel, mely több az ügyre vonatkozó rendeletet készített és bocsjított közre, melyek elrendelik, hogy London minden kerületében a kerület anyagi hozzájárulásával munkaközvetítő intézetek szervezendők, melyek már jövő évi január elsején megnyitandók lesznek. Ugyanakkor fog életbe lépni egy másik munkás törvény is, melynek egyik szakasza 100 márka büntetéssel sújtja azt a munkaadót vagy vállalkozót, a ki munkást vagy alkalmazottat csak azzal a feltétellel fogad fel, hogy ha az egy szabad segélypénztárból kilép vagy a ki kényszeríti őket arra, hogy csakis az üzemi saját pénztárához tartozzanak, legyen ez egy gyár, áruház, vagy hogy olyan üzempénztárba lépjenek, a mely nincs hivatalosan bejelentve. — A belügyminiszterium az 1901. évi új gyári és műhelytörvény alapján elrendelte, hogy a kábel és láncgyártásnál a darabmunkánál a munkaadó a munkásnak részletes adatokat tartozik adni a darabmunkát illetőleg, nyomtatott vagy írott czédulákon vagy pedig plakátokon.

Vállalatok és árlejtések.

Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással kézséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.

* * *

Az aradi m. kir. államépítészeti hivatalhoz a medgyes-bodzási állami iskolánál melléképületek emelésére; előirányzat 2397 kor. 57 fill. Határidő: folyó évi november hó 24.

A kassai m. kir. államépítészeti hivatalhoz a rankfűredi állami iskola építésére; előirányzat 9790 kor. Határidő: folyó évi november hó 26.

Az aradi m. kir. államépítészeti hivatalhoz a zimándközi elemi népiskola felépítésére; előirányzat 11,752 kor. 40 fillér. Határidő: folyó évi november hó 25.

Kérdések és feleletek.

Kérdések.

4. számú. Azon alázatos kérelemmel bátorodom a tek. szerkesztőséghez járulni, hogy az 1902. nov. 1-én az 5-ik példányu lapban közölt, A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara címén megjelent tanulmányi ösztöndijra az olyan egyének pályázhatnak-e akik más iparkamarához (pl. aradihoz) tartoznak illetőséggel? stb.

5. számú. Ki készít, vagy ki szállít, avagy hol lehetne legjobban réz bélcavarokat beszerezni? Kérem iparos-társaimat, ha ilyen czéget ismernek, hogy azt velem tudatni sziveskedjenek. Első sorban hazai gyártmányra reflektálnék; a feleletet kérem „A Mi Lapunk“ szerkesztőségéhez, amit már előre is köszönök. *Iparostárs.*

6. számú. Hol lehet gépczérnát nagyban legoicsóbban beszerezni?

Feleletek.

4. számhoz. Igen, csak magyar honosságot kell igazolniok.

Találmányok és szabadalmak.

Szabadalmazott új vajkőpülő. Comissó Albert állomási előljáró és Hreu József pályafelügyező Novoselee-Krizen (Horvátországban) egy vajkőpülő gépet találtak fel, melyre Magyar-, Francia- és Németországban már szabadalmat is nyertek.

Vizgással való heggesztés. A Magyar vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete, Förster Nándor miniszteri tanácsos elnökségével ülést tartott, a melyen tárgyalták a kereskedelemügyi miniszternek a vizgással való heggesztésre vonatkozó leiratát s elhatározták, hogy, miután a hazai magángyárak közül egy sem jelentkezett ezen új iparágra való berendezkedésre, az egyesület nem tesz észrevételt az ellen, hogy azt az állami gyárak egyike munkakörébe főlvegye, oly megszorítással azonban, hogy az állami gyár az idegen felek számára való kazángyártással egészen felhagyjon s a vizgással heggesztett félkész kazánrészeket és csöveket kizárólag csak kazángyártással foglalkozó gyáraknak s ne magánmegrendelőknek is szállítása, nehogy ellenesetben utóbbiaknak lehetővé tétessék, hogy azok kazángyártmányainkkal versenyre keljenek.

A mougrove kéreg, mint cserzőanyag. Ujabban a Zanzibarban dusan tenyésző mougrove növény kérgét használják fel cserzőanyagként, mely főleg a sötét bőrök cserzésére bizonyult alkalmasnak. E kéreg ára Zanzibarban 10 métermázsánként 50 korona.

Hasznos tudnivalók.

(Ezen rovat alatt állandóan közölni fogunk a gyakorlati életben előforduló hasznos tudnivalókat, hogy azokat adandó alkalmakkor t. olvasóink értékesíthessék.)

Olajos edények tisztítása. Olyan edények tisztítására, melyekben petroleum vagy zsirolaj volt, legalkalmasabb a nátronlug.

Könnyű égési sebeket legjobban sótalán vajjal, liba- vagy disznózsírral kezelünk. Bekenjük vele kissé a sebes helyeket és ugyanezzel itatott vízszonrongyocskába pólyázzuk a fájós részt.

Jó tonta. Könnyen folyó, szép fekete és a másoló sajtó alatt többször lehuzható tonta a következő módon készíthető: 10 gramm cserzősav, 2 gramm pyrogallusav, 30 gr. tejsav vas, 30 gr. tiszta kénsav vas, 2 gr. pyoktanin, 30 gr. borkósav, 4000 gr. desztillált meleg vízben feloldandó, több napig állva hagyandó, azután puha szűrőpapirosra átszűrjük és 15 gr. feloldott gummiarabikumot keverünk hozzá.

Nedves helyiségek szárítása. Az olyan helyiségek szárítása, melyekben a meg-megújuló nedvesség jelentkezik, legkönnyebben és gyorsabban úgy tehető szárazzá, ha a helyiség közepére tűzbiztonságból homokot teszünk, erre egy vasfazékban, a helyiség nagyságához képest, néhány liter iparszeszt öntünk és azt éjszakára meggyújtjuk. Természetes, hogy minden ajtót és ablakot jól légmentesítünk. Ha az első kísérlet teljes eredménytelennel nem jár, az eljárást megismételjük.

Országos vásárok.

November 13. Dorog (Hajdu), Handlova, Lisza, Zala-Szt.-Gróth. Tót-Pelsőcz, Vajda-Hunyad.

Nov. 14. Bátos, Erdőszáda.

November 15. Alsó-Balog, Bajna (Eszterg.). Baranyavár, Egerbegy, Gyoma, Jánosháza, Liptó-Tepla, Magyaros, Miske, Nagy-Szalók, Szabadszállás, Szalka, Tepla.

November 16. Erzsébetváros, Fegyvernek, Fehértó, Makó, Resinár, Zenta.

November 17. Hajdu-Böszörmény, Halászi, Harasztkerek, Lovász-Potona, Mátészalka, Sárbogárd, Tornya.

Nov. 18. Boldogaszony, Cibakháza, Füle, Gelej.

November 19. Balmaz-Ujváros, Beczkó, Beszterce (Naszód), Bezdán, Felső-Lő, Felvincz, Gernyeszeg, Gyöngyös, Háromfa-Agarév, Ilosva, M-Gorbó, Mátaszék, Nagy-Bírócz, Nagy-Dobrócz, Nagy-Borosnyó, Nógrád, Paks, Szegvár, Szt.-Antal, Szigetvár, Szil, Tisza-Szt.-Imre, Ujbánya, Ujlak.

November 20. Kápolna, Kőrösbánya, Olasz-Liszka, Zernest.

November 21. Barátfalva, Csenger, Szatmár-Németi, Temerin.

November 22. Bács-Almás, Cziffer, Gesztely, Jászládány, Kóka, Magyar-Nagy-Zsombor, Predmér, Verebely.

November 23. Adony, Kalocsa, Kászony-Altiz, Kubin, Sajtény, Bars-Szt.-Kereszt.

November 24. Duna-Adony, Fekete-Ardó, Gyetva, Herczegszőlős, Illok, Mány.

November 25. Al-ó-Nyárossd, Alvincz, Csanád-Apátfalva, Bánfy-Hunyad, Csákány, Csáktornya, Csokaly, Egbell, Egervár, Felső-Szeged, Görcsön, Gyalakuta,

Gyanafalva, Gyergyó-Ditró, Kecskemét, Kutyfalva, Misztófalva, Nimnicz, Radosócz, Rohoncz, Szászkézd, Szebelél, Pozsony-Szt.-György, Székelyhid, Szivák, Szolyva, Szomolnok, Kis-Topo'csány, Torna.

November 26. Magyarfalva, Módos.

November 27. Bazin, Béla (Szepes), Bodrog-Kerosztur, Lajos-Komárom, Nagy-Kálló, Nagy-Szaláncz, Tiszalök.

November 28. Rába-Szt.-Márton.

November 29. Abony, Bánok-Szt.-György, Besztercebánya, Szentegyház, Úrnény.

November 30. Borsód, Apátfalva, Babócsa, Bthlen, Bihar-Püspök, Breznóbánya, Buttyin, Csokmány, Derecske (Bihar.), Delta, Dombóvár, Felső-Lendva, Halmi, Hédervár, Nagy-Lucska, Seregélyes, Szent-György, Szék, Tisza-Tarján, Zalaegerszeg (decz. 1.), Zemplén.

Pót-vásár.

A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy **Zalaegerszeg** r. t. városban a f. évi november hó 30-ára eső országos vásár ez évben kivételesen decz. hó 1-én, a f. évi decz. hó 28-ikára eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi decz. hó 29-én tartassék meg.

Szerkesztői üzenetek.

Tajtsner Béla, N.-V. Szabad, de feltétlenül kikötötte az „Egyesült Államok“ kormánya, hogy a hajórol csak azok léphetnek szárazföldre, a kik okmányilag igazolják, hogy ott biztos munkába lépnek, vagy ha a kivándorló legalább is 10 font sterlingnek megfelelő összeggel rendelkezik. (A mi pénzünk szerint 250 korona.) Ezen okos intézkedés megnehezíti ugyan a kivándorlást, de a kik mindenáron megpróbálkoznak öhajtanak ez esélyekkel a tengeren túli világrészben, azok módot is lelnek arra, hogy odajussanak. Különbösen nem hisszük, hogy az adó és pótdadó zavarná ki a dolgozni akaró iparost hazánkból, mert ha ideig-óráig üldözi is a balsors egy vagy más tekintetben, jobbra is fog sorsa fordulni, a midőn örömtelten éléneki majd: „Hazádnak rendületlenül légy hűve oh magyar!“

Serdely Imre, Cs.-T. A mi véleményünk azokra a sorajegyekre vonatkozólag az, hogy ne vásároljon azokból még féláron se; mi nem vagyunk barátai az esélyeknek, hanem a munkának, mely ha lassan bár, de biztosan meghozza fáradságaink jutalmát.

Sipos András, M.-Pécska. Megjött. Vettük e sorait: „A Mi Lapunk“ nagyon megnyerte érdeklődésemet. Iparkodom is terjeszteni, hogy mennél több iparostársaim megrendeljék.“ M.-Pécskán igen sok értelmes iparostárs van, kiknek sorában szives fáradozása bizonyára eredményes lesz. Jóakarátát már előre is köszönjük Üdvözléssel.

Hajdu János, Mezőhegyes. A cukorgyárban sokan érdeklődnek lapunk iránt; nem volna szives megírni, hogy kinek köszönhetjük e jóindulatot? Üdvözlét.

Ósz József, Aranyos-Medgyes. Kaptuk egész évi előfizetését, hisz-zük, hogy a lap pontosan megérkezik. Azért tesz-zük ezen megjegyzést, mert oly helyiségekből, a hová lapunk csak egy példányban jelenik meg, ismételt panaszok érkeztek, hogy egyes számok elmaradnak és gyűjtve az adatokat, illetékes helyen orvoslattal öhajtanak élni.

Kázmér István B.-Kula. Megkapta ön a kívánt felvilágosítást? Várjuk feleletét.

Nagy Imre fodrász, Orosháza. Segéd iránt nyomban intézkedtünk, azóta talán már meg is érkezett.

Beller Péter H.-M.-Vásárhely. Kiadóhivatalkunk mindkét számot megküldte, valahol elt-vedt. Ujra megküldtük.

Császár Ferencz, Budapest. Nálunk nincs mulasztás, de a hiányzó lapokat megküldöttük. Legközelebbi napokban levél megy.

Szabó Károly, Zentán. Küldeményeit megkaptuk; de mivel soha egy szót nem ír, nem tudjuk mire vélni a dolgot, talán módját tehetné, hogy felvilágosítsa minket.

Baumgarten Ferencz, Torda. Megkaptuk. Köszönjük szives figyelmét. Örömmel tudatjuk, hogy „A Mi Lapunk“ iránt az érdeklődés mindinkább fejlődik, a mit főleg értelmes előfizetőinknek köszönhetünk. Üdvözléssel.

Kiss József bádogosmester, **Békés-Csaba.** Szives ajánlatát köszönettel elfogadjuk és örvendünk ez uttal is beigazolt jóindulatának. Szívélyes üdvözléssel.

Bertsey I. ipartestületi elnök, **Nagyvárad.** Köszönettel.

Ipartestület, Nagyléta. Megkaptuk. **Pánczél N., Kézdi-Vásárhely.** Köszönjük a közölt czimeket; kérdésére legközelebb válaszolunk.

Ipartestület, Nagykőrös. Megérkezett. Igen köszönjük szives érdeklődését. Örömmel vesszük, ha a

testület beléletére vonatkozó közleményekkel megtisztel. Üdvözléssel.

Magyar Kezeiparosok Lapja, Budapest. Cserét megindítjuk.

Hegyi Sándor, Gilád. Kelemen János, B.-Csaba. Beérkezett. Szives üdvözlésüket köszönettel viszonzozzuk.

Bádogos segédek figyelmébe.

Keresünk a vidékre egy fiatal, 1—2 éves segédet, ki keresztény, az új és javítási munkákban tökéletes szakértelemmel bír. — Teljes ellátás, illendő fizetés, állandó munka. — Czim a szerkesztőségben.

(A munkakereslet és kínálat e nemét is díjmentesen eszközöljük, csak kérünk 1—1 válaszbélyeget is küldeni, hogy a felület megadhassuk.)

Munkaközvetítés.

Munkakereslet és kínálat 1902. évi november hó 7-ig.

	Keres- let	Kínál- kozik		Keres- let	Kínál- kozik		Keres- let	Kínál- kozik
Arany- és ezüstműves	1	3	Gőzkazán- és felszerelés-kész., kazánkovács	1	53	Kötélgyártó	4	5
Asztalos	104	481	Hangszerkészítő	—	1	Kőműves	—	129
Ács	4	74	Hentes	3	115	Könyvkötő	10	8
Agymű- és kötszerkészítő	—	—	Kalapos	3	4	Lakatos	7	355
Bádogos	33	98	Kádár	33	38	Mázoló	1	76
Bőrdiszárkészítő	—	—	Kályharakó, kályhacsinaló	2	7	Mechanikus	1	50
Czipész	181	27	Kárpitos	31	36	Mészáros	1	82
Czukrasz, mézeskolácsos	4	12	Kefekötő és fésűs	2	4	Selyem- és kelnefestő	2	4
Esztergályos (famunkára)	25	37	Kéményseprő	5	24	Órás	9	9
Fém- és vassztergályos	3	110	Kerékgyártó	14	67	Pala- és cserépfedő	2	6
Fém- és vasöntő	3	62	Keztyűs- és sérvkötő-készítő	—	—	Paszománykészítő	—	—
Fémköszörülő, csiszoló	1	9	Kocsifényező	3	46	Pék	—	33
Fodrász	4	162	Kosárfonó	4	1	Rézkovács	1	18
Fonó- és szövősegéd	3	3	Kovács, kék vács, szerszám- készítő, reszelővágó	4	378	Szobafestő	5	83
Fafaragó	7	19	Kőfaragó	8	17	Szűcs	10	13
Gáz- és vízvezetékyszerelő	—	15	Kötszővő, kötősegéd	1	—	Szabó (lérfi és női)	267	60
Gépgyártó, géplakatos	3	379				Szijgyártó, bőrdödös	1	48
Gépszijkészítő	—	1				Timár, varga, bőrfestő	1	3

A munkaközvetítés ingyenes, megkeresésekhez azonban válaszbélyeg csatolandó.

Vicskó Testvérek

Kocsigyártók

Békés-Csaba, Zsidótemplom-utca.

Van szerencsénk a n. é. közönség figyelmét felhívni *kocsigyártó tele-
pünkre*, hol mindennemű *ruganyos
kocsikat, teherszállító-kocsikat*,
valamint minden e szaki a vágó munká-
kat *gyorsan, pontosan és olcsón*
eszközölünk. 26-1

Gyenes Pál

agyagkályhakészítő Szegeden.

Raktáron tart nagy választékban

saját készítményű kályhákat

mindenféle színben. 13-8-6

Elvállal újból rakásokat és javításokat.

Vidéki megkeresésre készséggel válaszol.

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-utca 7. → SZEGEDEN. ← Kárász-utca 7.

Ajánlja a legjobb minőségű, saját készítésű 39-13-7

FÚVÓ- és VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat stb. Dús raktárt tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, cziperák, nagybőgők, tamburák, cimbalnok, sipolák (clarinetok), fuvoilák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindenféle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrcsüptető, szemüvegek, fű- és látszóvek, szesz-, hő- és légsúlymérők, vízmértékek- és rajzeszközökben.

Egyedüli készítője a megdett rugékony acélszemüvegeknek.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

← Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. →

Staffner S.
művésnök- és ruggyanta bélyegző-készítő

Szegeden,

Oroszlán- és Kárász-utczákban.

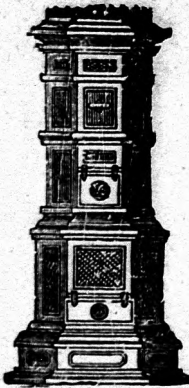
Ajánlja ár- és kivitelben versenyképes ipartelepét az igen t. iparos-társainak, ipartestületeknek, társulatoknak, egyleteknek, kereskedőknek és mindenkinek legmelegebben. Készít: mindennemű pecsétnyomókat, ruggyantabélyegzőket és hordó-pecsétnyomókat; monogramokat arany, ezüst vagy érczben. Zászló-szegeket a legegyszerűbbektől a legdíszesebb kivitelben, vésett vagy öntött címzablákat, kelet-bélyegzőket, sablonokat s minden e szakba vágó egyéb cikket a legjutányosabb áron s legjobb kivitelben a lehető leggyorsabban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 55-10 6

KIEREKES MIHÁLY

kályha- és agyagárúkesztő

Békés-Csaba, Vasut-utca, Nádor-szálloda mellett.

Cserépkályhám a legjobb tűzálló agyagból készülnek és azoknak ugy jósága, mint tisztaságáért mindenkor kezeskedem. Megrendelés után bármily színben és kivitelben készítek. — Raktáron tartok:

takaréktüzhelyeket, fürdőkádakat, falburkolatokat, épület-diszeket, kerti diszeket és vázákat, továbbá elvállalom régi kályhák átrakását és tisztítását is; ugyszintén e szakba vágó minden munkát pontosan és jutányosan eszközölök. 59-5-4

Olvassuk!

Fontos!

Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdaság. cikkek!

KIZÁROLAG HAZAI GYARTMÁNYU

legszoilidabb kivitelu kefeáruk a legolcsobb árak mellett kaphatók:

Ifj. Vajda Sámuel

kefeárugyár nagybani raktárában

SZEGEDEN, Vár-utca 1. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék

kivánatra

ingyen

és bérmentve.

ELSŐ SZEGEDI

HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek

kötszövő-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó cikkekéből.

Egyedüli beszerzési forrás saját készítésű egész vékony kötött harisnyákban.

Elvállal fejleléseket, még a vékony szövötteket is, 25-50 krig.

KISS D. ÉS TÁRSA UTÓDAI
SZEGED.

Női divatárú-üzlet.

FÉRFI SZABÓSÁG.

KÉSZ NŐI FELÖLTŐK.

PARISI UJDONSÁGOK.

Dús választék: 25-13-7

NŐI RUHA-KELMÉK,

SELYEM- és BÉLÉSÁRÚKBAN.

Bizományi raktár:

EREDETI PÁRISI MODELLEK,

NŐI KALAPOKBÓL.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Bräusweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóra, főtárlója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Pálffy Testvérek
vasöntöde és gépgyára
 Szegeden, Kárász-utca.

Gyárt: ¹³⁶
Borsajtókat.
Felvonó darut.

ELVÁLLAL:
 Gépjavitásokat, új gépek és gép-
 részek, vasöntvények készítését.
 Szij- és fogaskerekek, tengők,
 csapágyak-, gőzmalom-, téglagyár-
 és kendergyár berendezéseket.

Fűtő-anyagok

legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Schlésinger Mór

tűzifa- és szén-kereskedésében
Szegeden Párisi-körut 35.

Telefon 146. szám.

Ajánlok szobafűtéshez legjobb minőségű
Karolinbányai porosz szalon-
szenet, légszesz-pirszenet és
 legjobb minőségű hazai petroszé-
nyi koczka-szenet. — Kereskedők
 és iparosok figyelmét különösen felhívom
 a tisztán kezelt **fa-szenemre.**
 Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért
 kezeskedem.

KUNITZER JENŐ

ortopéd és különlegességi cipész-üzlete
SZEGEDEN, Kossuth Lajos-sugárut,
 szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal.

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igénye-
 ket is legjobban kielégítem. Erzékeny lábak-
 nál felette nagy gondot fordítok.

Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát
 igénybe, kérem becses rendeléseit. 60-13-5

„Viola“-Crème

(fehér v. rózsaszinben)

használata mellett

májfoltok,

szeplők és pörsenések

néhány nap múlva eltűnnek.

Egyedüli készítője:

Gerle Jenő

gyógyszertára

a „Kigyóhoz“

Szegeden, 21-81-7

Klauzál-tér, Kiss D.-féle ház.

Első erdélyi görléczgyár

WEINRICH FRIGYES, SZASZ-RÉGEN.

Olecsó áron ajánlja gőzölt és jól kiszá-
 ritott fából tetszetős alakban, tisztán ké-
 szített **görléczeket** minden faiparosnak.
 — Ingyen képes árjegyzéket küld. —
 Díófát magas áron vesz. — A gyár na-
 gyobbítása végett egy még jó karban lévő
 12 lóerejű Hoffmeister-féle gőzmotor és egy
 egész új injektor olecsón eladó, vagy egy
 25—30 lóerejű félstabil gőzgéppel elcse-
 rélendő. 22-13-7

Rápolti, Kun és Tóth

műszövék,

valódi lenárúk, finom kamuka aszta-
 neműek, jaquard-mintás és
 nyüstös-árúk s a székely házi szö-
 vött cikkek készítői

Székely-Udvarhelyen.

Alföldi képviselőte:

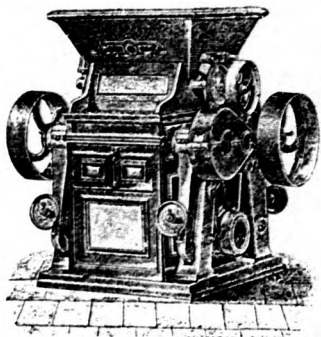
BABÓS ELEK kötszövénei
 Szegeden. 23-13-7

ELSŐ MAGYAR

MALOM- ÉS SZERSZÁM-GÉPGYÁR

70-12-8

törv. bejegyzett czég

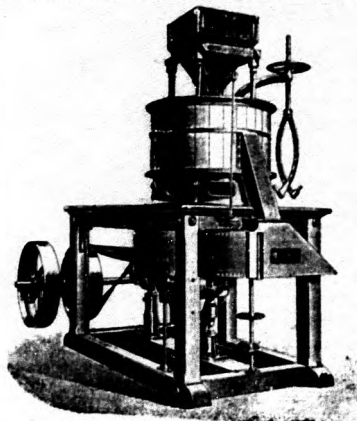

Tóth Sándor Kaposvárrott

gyárt és szállít:

teljes malom- és gyárberendezéseket,
 vas- és fém-géprészeket

minta és rajzok után.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Gyors és pontos kiszolgálás jótállással.